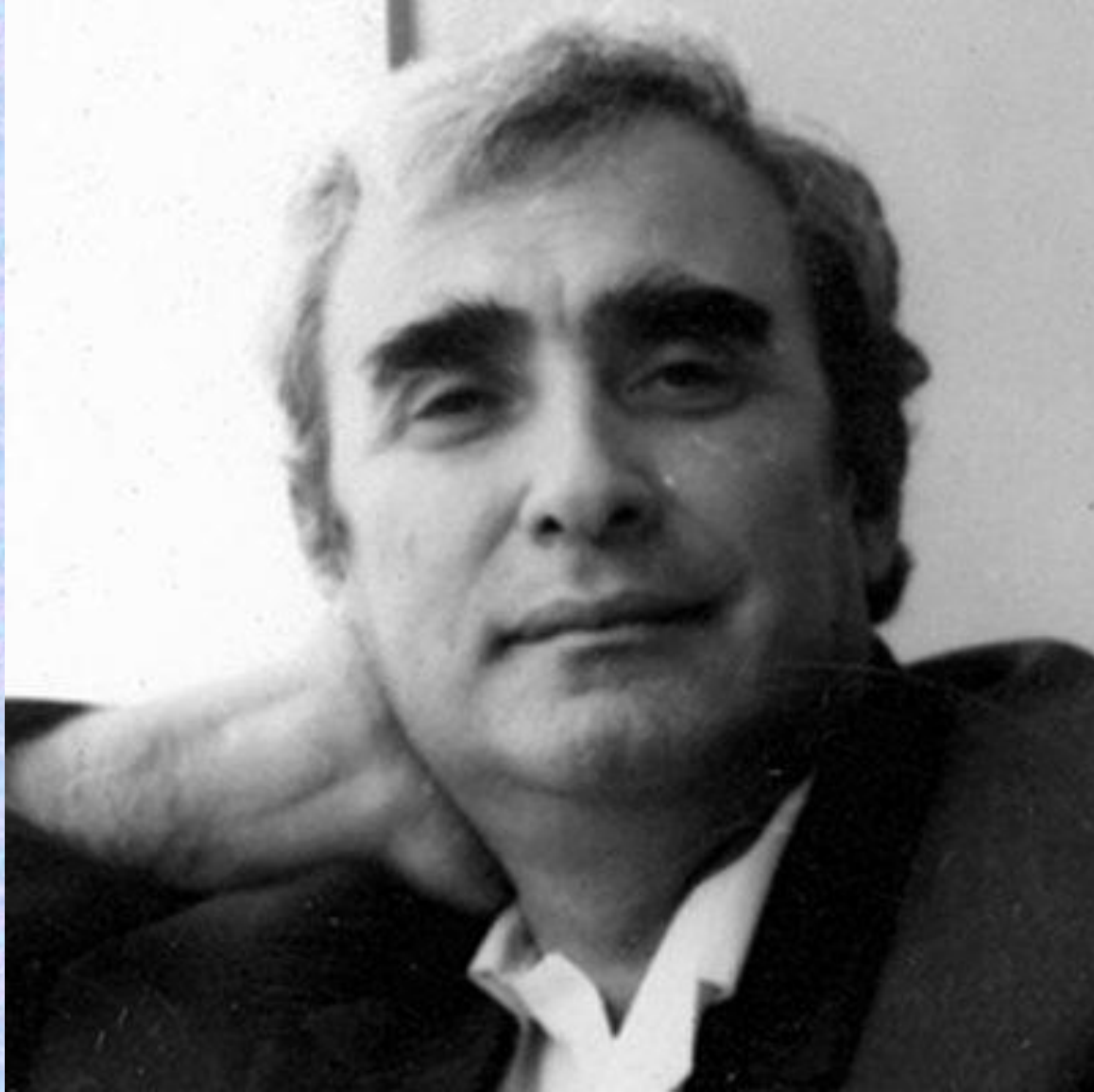

გამოჩენილ ადამიანთა

გამონათქვამები

„ვეფხისტყაოსანზე“

- ნოდარ დუმბაძე

„მე არ მახსოვს, რამდენი წლისას მიკითხავდა დედა „ვეფხისტყაოსანს“, ან ოდესმე ეთქვას ჩემთვის, ეს ადგილი ბევრად ისწავლო. მე მახსოვს მხოლოდ ის, რომ მაშინ კითხვა არ ვიცოდი და ეს უზარმაზარი წიგნი, „ვეფხისტყაოსანი“ რომ ერქვა, მხოლოდ ლამაზი, თერად – თერადი სურათებით განწყობილი ყუთი იყო ჩემთვის, რომლიდანაც დედაჩემი ცისარტყელასავით ჭრელ, ლამაზ სიმბრებსა და ძილისმომგვრელ სიმღერებს ალაგებდა, მიწყობდა სასთუმალს და ალბათ ისევ დედის გამოა, რომ ეს ლამაზი უკვდავი წიგნი დღემდე მიღევს სასთუმალს, როგორც:

ავადმყოფს – წამალი, ხეიბარს – ყავარჯენი, მეომარს – იარაღი და მწერალს – ქართული სიტყვის – თვალმარგალიტით სავსე, აუზონელი საუნჯე და სალარო.“

აკაკი წერეთელი:

„ჩვენ რუსთაველის სახელი
მეტის-მეტად დიდ სახელად
მიგვაჩნია და მოგვიტევონ,
რომ მის სახელს და დიდებას
ადვილად ვერავის
დავუთმოთ.“

არტურ ლაესტი:

„ძველია პოეტური თხზულება ვეფხისტყაოსანი, ის იცოცხლებს მარად, როგორც უკვდავი ძეგლი საქართველოს ცხოვრებისა, როგორც სარკე, რუსთველის დროინდელი ქართველების მსოფლმხედველობისა და ზნეობისა, როგორ კულტურულ მისწრაფებათა შთაგონების წყარო.“

კონსტანტინე ბალაშვილი:

„როგორც ჰომეროსი არის
ელადა, დანტე - იტალია,
შექსპირი - ინგლისი,
სერვანტესი - ესპანეთი, ისე
რუსთაველი საქართველოა.“

რენე ლაფონი:

“„ვეფხისტყაოსანი“ აინტერესებს
არა მარტო ქართველებსა და
ქართული ენისა და
ლიტერატურის სპეციალისტებს,
არამედ ყველას, ვინც
შეინაწილებს ან უბრალოდ ვისაც
უყვარს ევროპისა და ახლო თუ
შუა აღმოსავლეთის შუა
საუკუნეთა ლიტერატურა.”

„ვეფხისტყაოსანი“ გამოირჩევა ცნობილი
მხატვრების მიერ შესრულებული
ილუსტრაციებით

ერთ-ერთი პირველი ილუსტრაციის ავტორია მამუკა
თავაქალაშვილი:

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

უნგრელი მხატვარი მიხაი ზიჩი (1827-1906)
ცნობილ ტილოებთან ერთად ასურათებდა
წიგნებს. 1881წელს ზიჩი თბილისში ჩამოვიდა
და ინტელიგენციის თხოვნით დაიწყო
"ვეფხისტყაოსნის" ილუსტრაციებზე მუშაობა.
შეუკვეთეს 14 სურათი, მან შექმნა 34.
გამოცემისთვის შეირჩა 27.

პოემისთვის ილუსტრაციები შეადგინა
ცნობილმა ქართველმა მხატვარმა ლადო
გუდიაშვილმა. მან ილუსტრაციები
შეასრულა 1963 წელს გამოცემული
საიუბილეო "ვეფხისტყაოსნისთვის".

1937 წელს "ვეფხისტყაოსნის" საიუბილეო
გამოცემისთვის შექმნა ილუსტრაციები სერგო
ქობულაძემაც.

თამარ აბაკელიამ 1930 წელს დაასურათა
"ვეფხისტყაოსანი".

„ვეფხისტყაოსნის“ ილუსტრაციები ეკუთვნის
ირაკლი თოიძესაც. მის მიერ დასურათებული
პოემა 1937 წელს გამოიცა.

ფერმწერმა ლევან ცუცქერიძემ ილუსტრაციები
1960-იანი წლების შუა ხანებში შექმნა

ერთ-ერთი ბოლო ილუსტრაციის ავტორია
ქართველი მხატვარი რუსუდან ფეტვიაშვილი.
მან სულ 31 სურათი შეასრულა და მათზე
მუშაობა 2011 წელს დაასრულა.

Shah Jahan

81344
Gandhi 2018 04 14

მეზობელი მხედრი
აქი გაყრამე სჯეფდა...

მეზობელი მხედრი
L7/1186 წ.

Հայկ. արդարյուն

2008

Հայկ. արդարյուն

„ვეფხისტყაოსნის“ ხელნაწერები

ვეფხისტყაოსანი,
გამოცემული გიორგი
ქართველიშვილის
მიერ, მიხაი გიჩის
ილუსტრაციებით, 1888
წ. მიხაი გიჩის
ილუსტრაციებით

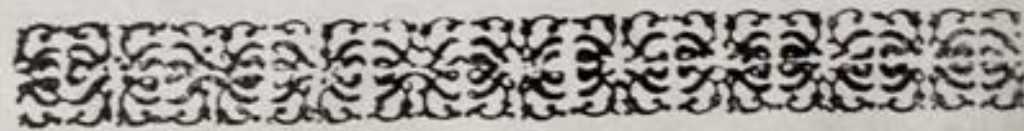
გიორგი XI-ისთვის
გაღწერილი
ვეფხისტყაოსანი

ვეფხისტყაოსანი:

აწ ახალი ღბეჭდული ქართულის ენასა ზედა ქაშა ამა
ღლებულისა საქართველოს მპყრობელისა

უფლისა უფლისა ვახტანგისა:

შრომითა წარსაგებლითა მისვე მპყრობელისათა:

გამართაველითა კელმწიფის კარის დეკანოზის შეი
ლის მიქელისათა. ქალაქსა ტფილისისასა

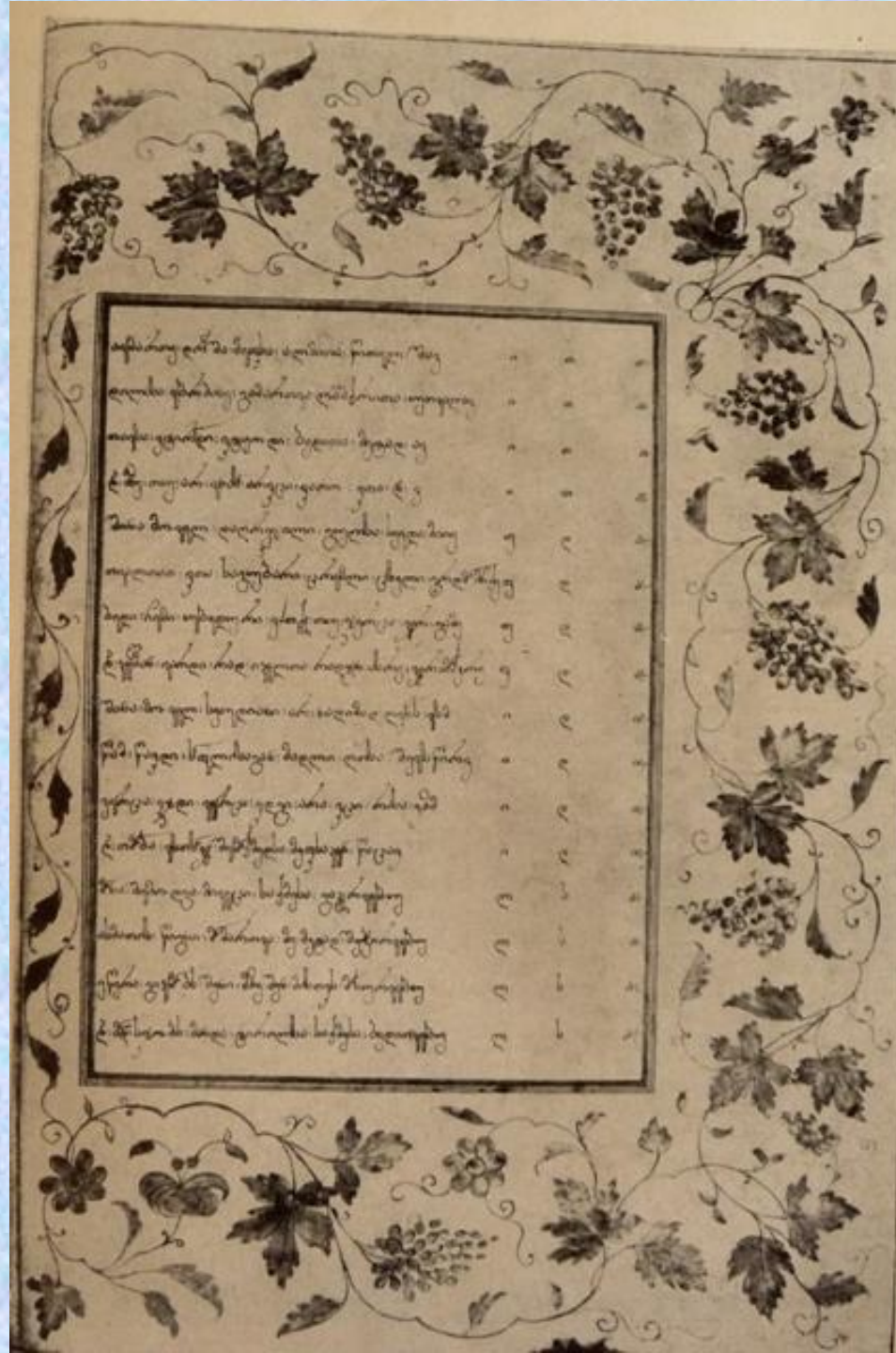
ქრისტეს აქეთ

ათს შეიდას ღ თორმეტსა წსაბამითგან ვიდრე

აქამოდღე შეიღიათას ზორას ოცსა:

1712 წ.

გამოცემული
„ვეფხისტყაოსნის“
თავფურცელი

„ვეფხისტყაოსნის“ მე-17
საუკუნით
დათარიღებული
ხელნაწერის გვერდი

ენა	სახელი	მნიშვნელობა	თარიღის წელი
პორტუგალიური	Pantera derisi geymiş Pahlavan	სამეფო ვარსკვლავი ამხვევ ჯიდავი	1978
არაბული	الفرسان ذو الفرسان ذو الفرس	წითელი ხალხი ^[61]	1980-იანი წლები 2016
აფხაზური	Адыгэ-цæхъуагъуагъуагъуагъуა	ფიზიკური პიროვნება გმირი ღალატის ^[62]	1981
სანსკრიტი	शक्तिशाली	შक्तिური კონცხი ^[64]	1999
ბელარუსული	Бітва ў турскай шчыпе	მეოთხე სუვერენიზმი ჯიდავი ზეგნები	1996
ბერძნული	Ο ιππότης με δίχτυο λύγι	მამლიუხი მამლიუხი	1974, 2016
ხელვატური	Birtaklı u Tırpova koka	ივანე ზიქაძე	1984 2016 ^[65]
გერმანული	Der Recke im Tigerefell	არტურო ლეონტი საქვანი მამლიუხი ქვეყნის მფლობელი ^[66] ჩვენი წილი ^[67]	1889 1970-იანები 1972
ებრაული	יחסי נחש	ზიქის გამოცდილება ^[68]	1959 ^[69]
ესპანური	El Caballero en la Piel de Pantera	პეტროლი პეტროლი ფე დე ლეონი პეტროლი	1994
ესპანური	Kavalero en tigre pelo	ზიქის მამლიუხი	1989
ესპანური	Kangasane Tigriñatlas	ივანე ზიქაძე	1991
ფინური	Yubans löysädyt battri		
ფრანგული		კარტე მამლიუხი	
ფრანგული	Kaplan Postu Şövalye	ბილალი დინგარი ზეინგარდინი მამლიუხი	1991
იაპონური	豹皮の騎士	ფეკური იტი	1972
ინგლისური	The Knight in the Panther's Skin	მარკინი ლორდინი მამლიუხი ზიქაძე არტურო სუვერენიზმი ქვეყნის მფლობელი	1880-იანი წლები 1960-იანი წლები
იტალიური	Riddarinn i fêbarafældinn		
იტალიური	Il cavaliere con la pelle di pantera	ჩვენი ივანე (ივანე) მამლიუხი	
კატალიური	L'emboicatat amb pell de pantera		
ლათინური	Eques pelle pantherina indutus		
ლუკსემბურგი	Цімапант рыцарства капр ^[70]	ივანე ზიქაძე ^[71]	1984
ლათინური	Bruynjens Tigera adu	ჩვენი ჩიქაძე	2009
ლუგურული	Karžysys tigrų kailu	ივანე გარდინი	1984
ლუგურული	De Ritter nam Tiger-Pelz	ფიზიკური გამოცდილება	
ლუგურული		ივანე ზიქაძე ^[72] ივანე ზიქაძე	1991 1986
მალაიური		ივანე ზიქაძე	
მალაიური		ივანე ზიქაძე	
მალაიური	Berpan xheknat batrap	ფიზიკური გამოცდილება	1960 2009
ნიდერლანდური	De ridder in het pantervel		
რუსული	Стальной пантер	მამლიუხი მამლიუხი (მამლიუხი) ჩვენი ზიქაძე ^[73]	1943
პოლონური	Rycerz w tygryszej skórze	ივანე ზიქაძე ჩვენი ზიქაძე ^[74]	1950 1976
პორტუგალიური	O Cavaleiro na Pele de Pantera		
რუმინული	Viteazul în blana de tigru	ივანე ზიქაძე	1956
რუსული	Витязь в Тигровой шкуре	კონსტანტინე მამლიუხი მამლიუხი მამლიუხი ჩვენი ზიქაძე მამლიუხი მამლიუხი მამლიუხი მამლიუხი	1696 1936 1937 1928–1928 1937
სერბული	Birtak u tirsavoj koki		1989
სლოვაკური	Vitez u tigrovj koki	მამლიუხი	1980
სომხური	Շվախաբան	საქვანი მამლიუხი (საქვანი) ჩვენი მამლიუხი ჩვენი მამლიუხი ჩვენი მამლიუხი	1880–1880-იანი წლები 1890-იანი წლები
სპანული	مهاجرات		1930-იანები
სუბანული	Mshujaa anayevaa ngizi ya chui	ფიზიკური ზიქაძე	1998, სუბანური
ტაიური	Panamangkai	ივანე ზიქაძე ^[75] მამლიუხი მამლიუხი	1979
უიგურული	Y Marchon mwen cwen Panther		
უიგურული	Yubans lertakı yurpan paxlavon	მამლიუხი მამლიუხი ფე დე მამლიუხი	1959
უიგურული	Birtaklı u tirsavoj koki	მამლიუხი მამლიუხი მამლიუხი მამლიუხი	1937 ?
უნგრული	A Tigrisbőrös Lovag	მამლიუხი მამლიუხი მამლიუხი მამლიუხი	1910-იანი წლები
უნგრული	Pantenteljeant	ივანე ზიქაძე ^[76]	1990
უნგრული	Le Chevalier en la Peau de Léopard	სერგი ზიქაძე ^[77] მამლიუხი	1964
ქართული	Wierget Posté Piang	ჩვენი მამლიუხი	1978-1993
ქართული	Жондорос теркис жамулан батрап	ჩვენი მამლიუხი	
ქართული	Жондорос теркис ойнак батрап	ჩვენი მამლიუხი	
გერმანული	Riddaren i Tigriskruken	ჩვენი მამლიუხი ^[78]	1940
გერმანული	Циокалопанам Циокалопан тигран	მამლიუხი მამლიუხი ^[79]	1969
ჩეხური	Muž v tygří kůži	არტურო ფე ზიქაძე ზიქაძე ^[80] სერგი (B. Oulet si Jemand) ივანე მამლიუხი	1876-1885
ჩინური	虎皮武士	ლი ლი ^[81]	1943
ჩინური	Tiêrêl tigrênne sîmblênê vîrtak	მამლიუხი	2008
ხორვატული	Vitez u tigrovj koki	ჩვენი მამლიუხი	1990-იანები
ხანგული	Хэр бий ханга ванга бий		

„ვეფხისტყაოსანი“ 56 ენაზეა ნათარგმნი

მადლობთ ყურადღებისთვის!